

Bruxelles, 9. listopada 2020.
(OR. en)

11726/20

EMPL 439
SOC 609
SAN 356
EDUC 358
ECOFIN 899

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Delegacije
Br. preth. dok.:	11079/1/20 REV 1
Predmet:	Poboljšanje radnih i životnih uvjeta sezonskih i drugih mobilnih radnika – zaključci Vijeća (9. rujna 2020.)

Za delegacije se u prilogu nalaze Zaključci Vijeća o poboljšanju radnih i životnih uvjeta sezonskih i drugih mobilnih radnika, kako ih je Vijeće odobrilo pisanim postupkom dovršenim 9. rujna 2020.

Poboljšanje radnih i životnih uvjeta sezonskih i drugih mobilnih radnika

Zaključci Vijeća

PREPOZNAJUĆI DA:

1. Sezonski radnici i brojni drugi mobilni radnici, uključujući upućene radnike, koji često rade u jednoj ili više država članica tijekom ograničenog razdoblja, a da se ondje nisu nastanili (dalje u tekstu „sezonski i drugi mobilni radnici”), često su ranjiviji od drugih radnika i izloženi su izrabljivanju te nesigurnim ili nepovoljnim radnim i životnim uvjetima (među ostalim u pogledu zdravlja i sigurnosti na radu te stanovanja), kršenjima radnog prava i nepoštovanju standarda na radnom mjestu te je vjerojatnije da nisu odgovarajuće pokriveni socijalnim osiguranjem.
2. Slobodno kretanje radnika i sloboda pružanja usluga te jednako postupanje temelji su Europske unije. Sezonski i drugi mobilni radnici daju važan doprinos unutarnjem tržištu, a to nastavljaju činiti i tijekom pandemije bolesti COVID-19, što je još jedan dokaz njihove ključne uloge u različitim sektorima gospodarstva EU-a.
3. Sezonski i drugi mobilni radnici često su zaposleni na temelju ugovora o radu na određeno vrijeme, preko agencija za privremeno zapošljavanje i zapošljavanje ili podugovarateljskih lanaca. Osobito u slučajevima kada ih poslodavac ne zapošljava izravno, često im se ne pruža dovoljna jasnoća i zaštita u pogledu informacija, odgovornosti i prava.
4. Pandemija bolesti COVID-19 ozbiljna je prijetnja javnom zdravlju, s ozbiljnim i dalekosežnim posljedicama za zdravstvene sustave i sustave skrbi, kao i za društvo i gospodarstva te tržišta rada svih država članica. Međutim, dosad nezabilježene mjere koje su države članice poduzele u kontekstu odgovora na COVID-19 posebno su utjecale na sezonske i druge mobilne radnike.

5. U kontekstu pandemije bolesti COVID-19 pogoršali su se i još više došli do izražaja neki od problema s kojima se suočavaju sezonski i drugi mobilni radnici. Kada se pak sezonski i drugi mobilni radnici suočavaju s lošim radnim i životnim uvjetima, rizik od daljnjeg širenja zaraznih bolesti, uključujući povećanje rizika od žarišta bolesti COVID-19, mogao bi biti veći.
6. COVID-19 pokazao je da je potrebno razmotriti nove mjere za bolju primjenu i provedbu postojećih pravila radi zaštite sezonskih i drugih mobilnih radnika i jačanja otpornosti EU-a u kriznim vremenima. Stoga bi se države članice mogle koristiti nizom postojećih alata – na međunarodnoj razini, razini EU-a i nacionalnoj razini – radi rješavanja i sprečavanja problema s kojima se suočavaju sezonski i drugi mobilni radnici te osiguravanja njihove zaštite.
7. Države članice i drugi relevantni dionici trebaju poduzeti odgovarajuće mjere, pojačati pravilnu i učinkovitu primjenu i provedbu relevantnog zakonodavstva EU-a i nacionalnog zakonodavstva te osigurati transparentnost u pogledu svojeg djelovanja.

PODSJEĆAJUĆI DA:

8. Sezonski i drugi mobilni radnici Unije koji ostvaruju pravo na slobodu kretanja u skladu s člankom 45. UFEU-a imaju pravo na jednako postupanje, posebno u vezi s primjenjivim uvjetima u vezi sa zapošljavanjem, primicima od rada i radnim uvjetima. Sloboda pružanja usluga zajamčena je na temelju članka 56. UFEU-a.
9. Radnici iz trećih zemalja mogu ostvariti pravo na jednako postupanje na temelju relevantnog zakonodavstva EU-a o migraciji radne snage.
10. Provedba prava EU-a i nacionalnog prava u tom području u nadležnosti je država članica.

POZDRAVLJAJUĆI:

11. smjernice o sezonskim radnicima u EU-u u kontekstu pandemije bolesti COVID-19 koje je Europska komisija donijela 16. srpnja 2020.;

12. Rezoluciju Europskog parlamenta od 19. lipnja 2020. o europskoj zaštiti prekograničnih i sezonskih radnika u kontekstu krize prouzročene bolešću COVID-19;
13. inicijative na nacionalnoj razini i bilateralne sporazume između tijela država članica radi rješavanja problema s kojima se suočavaju sezonski i drugi mobilni radnici, posebno u kontekstu krize prouzročene bolešću COVID-19;
14. sektorske inicijative te dvostrane i trostrane sporazume na nacionalnoj i europskoj razini za zaštitu tih radnika i pružanje smjernica njima i njihovim poslodavcima;

PRIMAJUĆI NA ZNANJE:

15. rad mreže EURES, uključujući Europski koordinacijski ured EURES-a i nacionalne koordinacijske urede EURES-a. Na portalu mreže EURES pružene su detaljne praktične, pravne i administrativne informacije o životnim i radnim uvjetima u svim državama članicama koje bi mogle biti relevantne za sezonske i druge mobilne radnike;
16. aktivnosti Europske platforme za jačanje suradnje u rješavanju neprijavljenog rada, uspostavljene 2016. Platforma je u nekoliko navrata promicala mjere usmjerene na sezonske i druge mobilne radnike te omogućuje uzajamno učenje o učinkovitim pristupima rješavanju neprijavljenog rada u sektorima koji se uvelike oslanjaju na prekogranični sezonski rad, kao što su poljoprivreda i turizam;
17. rad Administrativne komisije za koordinaciju sustava socijalne sigurnosti, koja je zadužena za bavljenje administrativnim pitanjima i pitanjima u vezi s tumačenjima koja proizlaze iz odredaba propisa o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, za olakšavanje ujednačene primjene zakonodavstva EU-a, posebno promicanjem razmjene iskustava i najbolje prakse, te za poticanje i razvoj suradnje država članica EU-a, među ostalim u pitanjima koja se odnose na sezonske i druge mobilne radnike;

18. ulogu Europskog nadzornog tijela za rad (ELA). Kada Europsko nadzorno tijelo za rad bude u potpunosti operativno, pomagat će – prema potrebi u suradnji s drugim institucijama i tijelima – Komisiji i državama članicama u njihovoj učinkovitoj primjeni i provedbi prava EU-a o mobilnosti radne snage diljem EU-a i koordinaciji sustava socijalne sigurnosti unutar EU-a. Europsko nadzorno tijelo za rad djelovat će u okviru područja primjene relevantnog prava EU-a;
19. strateški okvir EU-a o zdravlju i sigurnosti na radu 2014. – 2020., u kojem su ustanovljeni ključni izazovi i strateški ciljevi za zdravlje i sigurnost na radu, predstavljene ključne mjere i utvrđeni instrumenti EU-a;
20. rad Europske agencije za sigurnost i zdravlje na radu (EU-OSHA) na ostvarenju sigurnijih, zdravijih i produktivnijih europskih radnih mjesta u korist radnika, poslodavaca i vlada, a osobito njezine smjernice od 24. travnja 2020. pod naslovom □ „COVID-19: povratak na radno mjesto – Prilagođavanje radnih mjesta i zaštita radnika” i druge resurse koji se odnose na COVID-19 za poslodavce i radnike;
21. rad Odbora viših inspektora rada (SLIC) na promicanju jednake i učinkovite primjene zakonodavstva EU-a o zdravlju i sigurnosti na radu;
22. slične smjernice i resurse koje su pripremili relevantni dionici na nacionalnoj i sektorskoj razini, a koje se odnose na sezonske i druge mobilne radnike te njihove poslodavce;

UVAŽAVAJUĆI:

23. temeljnu ulogu inspektorata rada i drugih nadležnih tijela u osiguravanju pravilne primjene i provedbe postojećeg zakonodavstva i instrumenata u području slobode kretanja radnika i slobode pružanja usluga, u području radnih i životnih uvjeta, uključujući zdravlje i sigurnost na radu, te u području koordinacije socijalne sigurnosti;

24. temeljnu ulogu socijalnih partnera i važnost socijalnog dijaloga u pružanju potpore upravama, radnicima i poslodavcima u pravilnoj i učinkovitoj primjeni postojećeg zakonodavstva, kao i u osiguravanju zastupljenosti radnika i pružanja informacija;
25. važnu ulogu relevantnih nevladinih organizacija u podupiranju pravilne i učinkovite primjene postojećih instrumenata,

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

POZIVA DRŽAVE ČLANICE DA, U SKLADU SA SVOJIM NADLEŽNOSTIMA I VODEĆI RAČUNA O NACIONALNIM OKOLNOSTIMA TE POŠTUJUĆI ULOGU I AUTONOMIJU SOCIJALNIH PARTNERA:

26. u potpunosti PRIMJENJUJU i PROVODE postojeće zakonodavstvo EU-a i nacionalno zakonodavstvo, osobito u području slobode kretanja radnika i slobode pružanja usluga, zapošljavanja državljana trećih zemalja u statusu sezonskih radnika, radnih i životnih uvjeta, uključujući zdravlje i sigurnost na radu, te koordinacije socijalne sigurnosti, kako bi se odgovarajuće zaštitili sezonski i drugi mobilni radnici;
27. sezonskim i drugim mobilnim radnicima PRUŽE relevantne informacije o njihovim pravima i obvezama, prema potrebi uz potporu Europskog nadzornog tijela za rad, kao i informacije o tijelima koja pomažu sezonskim i drugim mobilnim radnicima u dotičnoj državi članici u svim prethodno navedenim područjima, na njihovu jeziku, posebno ako je riječ o službenom jeziku EU-a ili jeziku koji oni razumiju ili za koji se razumno može pretpostaviti da ga razumiju, te na jasan i transparentan način;
28. OSVIJEŠTE sezonske i druge mobilne radnike o sigurnosnim mjerama u kontekstu pandemije bolesti COVID-19, ako je moguće uz potporu socijalnih partnera, na njihovu jeziku, posebno ako je riječ o službenom jeziku EU-a ili jeziku koji oni razumiju ili za koji se razumno može pretpostaviti da ga razumiju, te na jasan i transparentan način, uključujući informacije o mjerama koje treba poduzeti u slučaju simptoma bolesti COVID-19;

29. POVEĆAJU transparentnost u pogledu odgovornosti u slučaju podugovarateljskih lanaca kako bi mobilni radnici i nacionalna tijela mogli utvrditi osobu ili subjekt koji je pravno odgovoran za rješavanje njihovih zahtjeva; RAZMOTRE uvođenje ograničenja za podugovarateljske lance, kao i solidarnu odgovornost, prema potrebi;
30. ISTRAŽE mogućnost utvrđivanja posebnih zahtjeva za agencije za privremeno zapošljavanje i zapošljavanje usmjerene na sezonske i druge mobilne radnike u EU-u kako bi se osiguralo da te agencije poštuju minimalne standarde kvalitete u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i zakonodavstvom EU-a i, prema potrebi, kolektivne ugovore te da radnicima ne nameću prekomjerne ili nezakonite naknade. Te agencije trebale bi pisanim putem (uključujući elektronički) obavijestiti radnike o poduzeću korisniku, razdoblju zaposlenja, načelima u vezi s primicima, uključujući potpuni izračun i moguće automatske odbitke kao što su najamnina ili troškovi smještaja ili potrebna zaštitna oprema, o radnim uvjetima, uključujući prava i obveze stranaka u slučaju prestanka rada, o posebnim uslugama savjetovanja koje pružaju socijalni partneri ili javne službe za zapošljavanje, propisima o socijalnoj sigurnosti i pravima, uključujući zdravstveno osiguranje, o putovanju i smještaju te aranžmanima u vezi s prehranom. Informacije bi se trebale pružiti na jeziku tih radnika ili na jeziku koji razumiju te na jasan i transparentan način, prije polaska, bez obzira na trajanje njihova ugovora;
31. PROCIJENE I SAGLEDAJU posebnu situaciju sezonskih i drugih mobilnih radnika u slučaju mjera povezanih s pandemijom, kao što su ograničenja kretanja ili zatvaranje granica, uključujući mogućnost da se vrate i u matičnu državu i u državu članicu domaćina bez nepotrebnih ograničenja kretanja kako bi se zaposlili ili nastavili svoje zaposlenje;

32. ISPITAJU ovise li sezonski i drugi mobilni radnici više o svojim poslodavcima nego drugi radnici; RAZMOTRE načine na koje bi se takve ovisnosti mogle riješiti; te RAZMOTRE mogućnost da sezonski i drugi mobilni radnici tijekom boravka u državi članici domaćinu imaju pravo na smještaj, prijevoz i usluge osiguravanja prehrane u skladu s odgovarajućim životnim standardom (kako je definiran nacionalnim pravom i praksom), koji ispunjavaju opće zdravstvene i sigurnosne standarde – i tijekom kriznih situacija – koji su na snazi u dotičnoj državi članici i po troškovima koji nisu pretjerani u usporedbi s kvalitetom usluge i neto primicima od rada radnika;
33. POJAČAJU suradnju i razmjenu najbolje prakse među upravama, među ostalim, prema potrebi, putem tijela za promicanje jednakog postupanja, te PRUŽE POTPORU radnicima iz Unije i članovima njihovih obitelji u skladu s primjenjivim zakonodavstvom EU-a (npr. Direktiva 2014/54/EU) te radnicima iz trećih zemalja koji ostvaruju pravo na jednako postupanje u skladu s odgovarajućim direktivama (npr. Direktiva 2011/98/EU o jedinstvenoj dozvoli ili Direktiva 2014/36/EU o sezonskim radnicima);
34. PROCIJENE jesu li inspekcije koje su trenutačno na snazi dovoljne za provedbu postojećeg zakonodavstva EU-a i nacionalnog zakonodavstva te POSTAVE ciljeve za ubrzavanje inspekcija, prema potrebi;
35. RAZMOTRE, prema potrebi, svoje zakonodavstvo o socijalnoj sigurnosti u pogledu odgovarajuće pokrivenosti sezonskog rada;
36. PRUŽE pristup mogućnostima usavršavanja i osposobljavanja, prema potrebi;
37. PROCIJENE je li prikladno ratificirati Konvenciju Međunarodne organizacije rada (ILO) br. 184 o sigurnosti i zdravlju u poljoprivredi;
38. SURADUJU sa socijalnim partnerima kako bi se osigurala potpora poslodavcima te sezonskim i drugim mobilnim radnicima, kao i njihova zastupljenost;

39. PROMIČU, prema potrebi, sklapanje kolektivnih ugovora u pogledu sezonskih i drugih mobilnih radnika i
40. PODUPIRU, prema potrebi, usluge savjetovanja koje sindikati ili drugi dionici pružaju sezonskim i drugim mobilnim radnicima kako bi se aktivno promicalo slobodno kretanje radnika i sloboda pružanja usluga na socijalan i pošten način. ISTRAŽE mogućnost pružanja takvih usluga na licu mjesta;

POZIVA DRŽAVE ČLANICE I EUROPSKU KOMISIJU DA U SKLADU SA SVOJIM NADLEŽNOSTIMA I VODEĆI RAČUNA O NACIONALNIM OKOLNOSTIMA TE POŠTUJUĆI ULOGU I AUTONOMIJU SOCIJALNIH PARTNERA:

41. zajednički SURADUJU sa svim relevantnim dionicima, posebno socijalnim partnerima, putem dostupnih okvira (npr. odbori, agencije, aktivnosti uzajamnog učenja) kako bi se pravilno primjenjivalo i provodilo postojeće zakonodavstvo EU-a i nacionalno zakonodavstvo;
42. ISTRAŽE mogućnost poboljšanja prikupljanja podataka o sezonskim i drugim mobilnim radnicima u relevantnim sektorima, u sinergiji s relevantnim akterima na razini EU-a i na nacionalnoj razini;
43. ISPITAJU moguće zajedničke aktivnosti komunikacije i podizanja svijesti usmjerene posebno na poboljšanje informacija za radnike i poslodavce i povećanje njihove svijesti o njihovim pravima i obvezama, posebno u pogledu radnih uvjeta te zdravlja i sigurnosti na radu, u suradnji s relevantnim akterima EU-a i nacionalnim dionicima, uključujući Europsku agenciju za sigurnost i zdravlje na radu. Osim toga, da RAZMOTRE mogućnost pokretanja komunikacijske kampanje kako bi se predstavio pozitivan učinak i ključna uloga sezonskih i mobilnih radnika u EU-u u funkcioniranju jedinstvenog tržišta;
44. RAZMOTRE jačanje suradnje između Europske komisije i nacionalnih tijela radi promicanja jednakog postupanja i potpore radnicima Unije i članovima njihovih obitelji u skladu s Direktivom 2014/54/EU, na primjer putem aktivnosti uzajamnog učenja i razmjene dobre prakse;

45. SURADUJU kako bi se spriječile plaće ispod standarda, druge prakse iskorištavanja te trgovanje sezonskim i drugim mobilnim radnicima, među ostalim jačanjem administrativne suradnje i podizanjem svijesti o rizicima i mogućim nezakonitim praksama i
46. u pogledu državljana trećih zemalja, PROMIČU, prema potrebi, uključivanje u partnerstvo i druge relevantne sporazume s trećim zemljama odredaba kojima se zabranjuje nepoštena praksa zapošljavanja, uključujući nepravedne naknade za zapošljavanje koje privatne agencije za zapošljavanje i/ili agencije za migracije nameću radnicima u njihovim matičnim zemljama;

POZIVA EUROPSKU KOMISIJU DA:

47. SURADUJE s državama članicama i drugim relevantnim dionicima u pogledu pitanja povezanih sa sezonskim i drugim mobilnim radnicima putem postojećih alata na razini EU-a;
48. SURADUJE sa Savjetodavnim odborom za zdravlje i sigurnost na radu o pitanjima koja se odnose na zdravlje i sigurnost sezonskih i drugih mobilnih radnika;
49. PROCIJENI mogu li se u okviru postojećih programa osigurati financijska sredstva EU-a za specijalizirane usluge savjetovanja koje sindikati ili drugi dionici pružaju sezonskim i drugim mobilnim radnicima kako bi se aktivno promicalo slobodno kretanje radnika na socijalni i pravedan način;
50. RAZMOTRI mjere povezane sa zdravljem i sigurnošću na radu radnika, uključujući sezonske i druge mobilne radnike, u kontekstu predstojećeg strateškog okvira EU-a o zdravlju i sigurnosti na radu;
51. PREISPITA područja u kojima bi trebalo poboljšati zaštitu sezonskih radnika i davati preporuke o politikama i
52. PROVEDE istraživanje radi prikupljanja podataka o sezonskom radu unutar EU-a i utvrđivanja glavnih izazova, uključujući, ako je to moguće, u razdoblju pandemije bolesti COVID-19, te osigura da se podaci o pojedincima raščlane prema spolu kako bi se olakšala analiza procjene provedenih mjera;

POZIVA EUROPSKO NADZORNO TIJELO ZA RAD (ELA) DA NASTAVI:

53. PODUPIRATI države članice, posebno u pogledu aktivnosti u području informiranja i koordinacije zajedničkih i usklađenih inspekcija rada. Takve aktivnosti mogle bi uključivati informacije koje nadležna tijela pružaju radnicima i poslodavcima, kao i kampanje za podizanje svijesti i zajedničke ili usklađene inspekcije rada, posebno usmjerene na sektore koji su izloženi sezonskom radu;
54. SURADIVATI s Europskom platformom za jačanje suradnje u rješavanju neprijavljenog rada (do njezine potpune integracije s Europskim nadzornim tijelom za rad 2021.) u pogledu aktivnosti usmjerenih na sezonske i druge mobilne radnike, uključujući poticanje bolje osviještenosti o pravima i obvezama među radnicima i poslodavcima kako bi se promicao prijelaz s neprijavljenog na prijavljeni rad;
55. RADITI s odgovarajućim tijelima Europske mreže službi za zapošljavanje (EURES) u državama članicama (do potpune integracije mreže EURES s Europskim nadzornim tijelom za rad 2021.) kako bi se razvile posebne aktivnosti i materijali povezani sa sezonskim i drugim mobilnim radnicima; POZIVATI Europski koordinacijski ured EURES-a da na portalu mreže EURES pruži više namjenskih informacija o sezonskim radnicima i pravima koja se na njih primjenjuju i
56. u okviru područja primjene Uredbe (EU) 2019/1149 surađuje s Administrativnom komisijom na koordinaciji sustava socijalne sigurnosti radi postizanja sinergije između područja mobilnosti radne snage i koordinacije sustava socijalne sigurnosti;

POZIVA EUROPSKU AGENCIJU ZA SIGURNOST I ZDRAVLJE NA RADU (EU-OSHA) DA NASTAVI:

57. SURADIVATI s Odborom viših inspektora rada i drugim relevantnim dionicima radi daljnjeg pružanja smjernica i materijala, uključujući ankete, alate i kampanje za procjenu rizika na radu, koji se bave zdravljem i sigurnošću na radu sezonskih i drugih mobilnih radnika.